

د ملګرو ملتونو د مرستی پلاوی په افغانستان کی

د ویاند دفتر
کابل - افغانستان

تیلیفون: ۰۰۹۳ ۲۰ ۲۹۷ ۶۱۲۱ - ۰۰۳۹ ۰۸۳۱ ۲۴ ۶۱۲۱

برېښنالیک: spokesperson-unama@un.org

ویب پاڼه: www.unama-afg.org

رسنیز کنفرانس (کابو ټکی په ټکی)

بناغلی علیم صدیق د یوناما د ویاند د دفتر سرپرست

کابل- د می د میاشتې پنځمه نیټه کال ۲۰۰۸

د یوناما خبری کنفرانس

یوناما: بښاغلو او اغلو د یوناما د نن ورځی رسنیز کنفرانس ته بښه راغلاست. زما نوم علیم صدیق دی او د یوناما د ویاند د دفتر څخه یم.

په کابل کی چاودنه

خبرونه را رسیدلی چې نن سهار په کابل ښار کی درې ماشومان وژل شوي او په بیلا بیلو پېښو کی ځینی پولیسان ټپیان شوی دي. ښکاري دا یوه بد مرغه پېښه ده. مور د دې پېښی قربانیانو او د هغوي کورنیو ته خپله خواخوږي وړاندې کوي. مور اوضاع د نږدی څخه څارو او د نویو معلوماتو په رارسیدو به دغه معلومات تاسو سره شریک کړو.

د بامیانو د بودا تاریخی اثر ته هیڅ زیان نه دی رسیدلی

زه غواړم د هغو رپوتونو په هکله چې پرون په ډله بیزه رسنیو کی د بودا د پاتي شونو د زیان په هکله راغلی وضاحت ورکړم.

دا یوه کنترول شوي چاودنه وه چې د ایساف له خوا د حکومت د بي وسلې کولو د ANBP د پروگرام په غوښتنه ترسره شوه. په دې هکله والی او ځایي خلکو ته اطلاع ورکړ شوي او په دې هکله ټول ضروري اقدامونه ترسره شوي وه چې د بودا د پاتي شونو د ممکنه زیان مخه ونیول شي. د ملگرو ملتونو کارکوونکو چې د دغې سیمې څخه لیدنه ترسره کړې، دا پېښه تصدیق کړې او سیمه یي د ملکي خلکو لپاره خوندي کړې او په بشپړه توگه د کوم زیان څخه پرته ترسره شوه.

په کابل کی د خپلواکی پر ورځ باندي برید

په رسنیو او هم په ملي شورا کی د تیري یکشنبی د ورځی د برید په اړه ډیر بحثونه او گونگوسې دي. مور ټول دا منو چې د برید د پېښی څیرنه وشي، خو مور په دې هم پوهیږو او دا منو چې ځینی خاموشه واقعیتونه شته:

کله چې برید پیل شو د مجرمینو مخه ونیول شوه او په څو دقیقو کی د افغاني امنیتي ځواکونو له خوا وځپل شول. دغه برید د دې لپاره ؤ چې د افغانانو د هغو قربانیو سپکاوي وکړي چې هغوي د خپلي آزادی لپاره ورکړي دي او په دې توگه د افغانانو تر منځ اختلافات رامنځته کړي.

افغانان باید د غو ډول تحریکاتو په وړاندې یو موټی ودریږي او یو له بل سره پیوستون ولري.

کله چې د دغه ډول پېښه رامنځته کیږي مور باید دې ته وگورو چې د دغه ډول پېښو د مخنیوی لپاره باید څه وشي، خو مور باید په دې هم پوهیږو چې امنیتي ځواکونو باندي په سختو شرایطو کی کله چې غږ وشو نو هغوي په خپل پوره همت سره د خلکو د تلفاتو تر وروستنی حد پورې مخنیوی وکړ او په بریالیتوب سره یي د ولسمشر ساتنه ترسره کړه.

کله چې دغه ډول بریدونه په کابل، لندن، او یا هم مادرید کی ترسره کیږي نو د هغو څخه تل باید زده کړه وشي، په داسې حال کی چې دا به همیشه ستونزمنه وي چې د دغه ډول بریدونو مخنیوی وشي چې د هغه چا له خوا ترسره کیږي چې د سولې او ټیکاو پر خلاف ولاړ دی، مور په دې برخه کی ولیدل چې د افغاني امنیتي ځواکونو له خوا د ترهگری ډیر بریدونه ناکام شوي دي.

د یوناما خبری کنفرانس

هغه څه چې د اهمیت وړ دي دا دي چې مور باید په اړه تمرکز ولرو چې د افغاني امنیتي ځواکونو د یکشنبې د ورځې د هلو ځلو درناوی په کار دي، هغوي باید چې د حساب لپاره چمتو وي خو مور د دې سره باید دا هم ومانو چې د تیرې یکشنبې د ورځې څخه هغوي د پند او زده کړې لپاره تیار دي او دا چې هغوي د افغانستان خلکو ته په پرانیستي توګه د برید عواقب څرګندوي.

د حساب ورکولو سره باید ټول د مجرمینو د برید په وړاندې هوښیار او بیداره و اوسي او افغانان باید د خپل دولت سره یو ځای د ترهګرو بریدونو په وړاندې یو موټي شي.

بالا مرغاب ته ۸۰ کورنۍ راستنې شوي

سر کال د داخلي بي ځايه شويو کسانو لومړۍ ډله تیره اوونۍ د هرات د ولايت څخه د بادغيس ولايت بالامرغاب ولسوالۍ ته ستانه شوه. له ۸۰ څخه زياتي کورنۍ چې نږدې ۵۰۰ کسانو په کې شامل دي د ۹ مياشتو تاوتريخوالی او جگړې وروسته خپلو کورنو ته ستانه شوي دي.

د راستنېدنې دا عمليات د کډوالو د چارو د رياست، د کډوالو لپاره د ملګرو ملتونو عالی کمیشنري، نړيوال خوراکي پروګرام او د کډوالۍ د نړيوالي ادارې له خوا په ګډه تنظيم شوی دی. د راستنېدونکو کورنيو لپاره د هغوي تر کورونو پورې د ترانسپورت اسانتياوي په نظر کې نيول شوي او همدارنگه د غير خوراکي توکو مرستې لکه کمپلې، تريالونه او پلاستيکي توشکې هم ورسره مرسته کيږي. کله چې هغوي بالامرغاب ته ورسېږي نو د نړيوال خوراکي پروګرام له خوا د هغوي سره د اوړو، نسک، غوړيو او مالګې مرسته هم ترسره کيږي.

اټکل کيږي چې د هيواد په کچه نږدې ۱۵۰،۰۰۰ داخلي بي ځايه شوي کسان موجود دي چې له دې جملې څخه نږدې ۱۱۱،۰۰۰ کسان د هيواد په سويلي ولايتونو کې موجود دي.

د لغمان او لوګر په ولايتونو کې د کار په بدل کې خوراکي توکي

د لغمان د ولايت نږدې ۹،۰۰۰ کسان به د نړيوال خوراکي پروګرام د کار په بدل کې د خوراکي توکو د پروګرام د پروسې څخه ګټه پورته کړي. اټکل کيږي چې نږدې ۱،۶۳۶ ټنه غنم به د نړيوال خوراکي پروګرام له خوا د دې ولايت په ۵ ولسواليو کې د سرک د جغل اچولو لپاره و ویشل شي.

د لوګر د ولايت د څلورو ولسواليو څخه به نږدې ۳،۲۰۰ کسان د نړيوال خوراکي پروګرام د کار په بدل کې د غذا د کار کولو لنډ مهاله فرصتونه تر لاسه کړي. نړيوال خوراکي پروګرام به په برکې برک، خوشي، خروار او پل عالم ولسواليو کې د راتلونکو څو مياشتو په ترڅ کې د کار په بدل کې د غذا ۱۱ پروژې تمويل کړي.

ټولنيز ترانسپورت ته د بښځو د لاس رسې بڼه کول

د کابل او هرات په ولايتونو کې به په عامه ترانسپورت کې د بښځو، ماشومانو، سپين ږيرو او معيوبو کسانو لپاره د يوې نوی پاليسي پرا اساس نږدې ۳۵٪ څوکي په نظر کې نيول شي.

د يوناما خبری کنفرانس

په دې اړوند پيغامونه او نښانې تيارې شوي او تمه کيږي چې په دې وروستيو کې به په بسونو ونښلول شي. د نږدې ۴۰ بسونو د موټر چلوونکو او نگرانانو لپاره ترانسپورت ته د بنځو د بڼه لاس رسې په موخه يو ورکشاپ په نظر کې نيول شوي دي. د دې پاليسي د تطبيق په اړه به د بنحو شبکه نظارت وکړي. د دې نوبت او د يونيفيم د نورو نوبتونو په اړه د مطبوعاتو پانې څخه معلومات تر لاسه کړئ.

په ننګرهار کې روزنيز مرکز خايي حکومتی چارواکو ته وسپارل شو

د ننګرهار په ولايت کې به د يوه نوی حرفوی مرکز څخه سل پخوانی جنگيالی او ۴۵ ښځينه کار کوونکي گټه پورته کړي. هغې پروژې چې د ننګرهار د حرفوي روزنې د مرکز د ارتقا په چارو يې کار کاوه، بشپړ شوی او تمه کيږي چې سبا به د ملګرو ملتونو د پراختيايي پروګرام د ښاري پراختيا د ډلې له خوا سيمه ييز حکومت ته په رسمي توګه د جلال آباد په ښار کې وسپارل شي. د دې مرکزونو څخه د پخوانی جنگيالیو زيانمنونکو کسانو لپاره د کار، ټولنيزو چارو، شهيدانو او معيوبينو د وزارت د پخوانی جنگيالیو لپاره د حرفوي روزنو د اساسی پروژې تر نامه لاندې کار واخيستل شي. د دغو پروژو په اړوند، د نورو معلوماتو لپاره مطبوعاتو پانې تر لاسه کړي.

يوښتنی او خواپونه

صبا ټلویزيون: پاکستان وايي چې هغوي به له پاکستانی طالبانو سره مذاکره وکړي. آیا فکر نه کوئ چې دا کار به هغوي ته د لا پياوړی کيدلو موقع په لاس ورکړي؟ دوهم دا چې، د ملي امنیت رئیس ویلي دي چې په ولسمشر کرزی باندې د اپریل د ۲۷ برید د پاکستان په باجوړ کې طرحه شوې و. ستاسو نظر په دې هکله څه دی؟

يوناما: ملګرو ملتونو په دې هیواد کې له یاغیتوب سره د معاملي کولو لپاره د یوه ګډو غبرګون وړاندیز کړی دی. مور اړتیا لرو چې له افغانستان او پاکستان دواړو څخه یو ګډ غبرګون وینو. مور دې ته اړ یو دا وویږو چې د افغانستان او پاکستان ورونه هیوادونه لاسونه سره ورکړي او هغو کسانو ته ماتې ورکړي چې په دواړو هیوادونو کې د سولې او ثبات پروا نه لري. مور په څرګند ډول د دې کار نښې نښانې په دا تیرو میاشتو کې لیدلي دي. مور په دې وروستيو اوونيو کې د پاکستان له نوی حکومت څخه هڅوونکي نښانې لیدلي دي. مور غواړو د افغانستان او پاکستان تر منځ دغه د همغږی هڅې و هڅو چې له هغه ګواښ سره معامله وکړي کوم چې د دواړو هیوادونو خلک تهدید وي. هر ډول هڅې چې کیدای شي د هغو کسانو چاره وکړي چې په دواړو هیوادونو کې سوله او ټیکاو له پامه غورځوي باید د افغانستان د خلکو او د پاکستان د خلکو په مشرتابه پر مخ ولاړي شي. اجازه راکړئ د دغې سیمې له خلکو سره د ملګرو ملتونو له مرستې کولو څخه ډاډ در کړم چې د دغه جبري اغیز چاره وکړي.

د یوناما خبری کنفرانس

رادیو آزادی: د افغانستان ځینې سیاسي کارپوهان ادعا کوي چې یو شمیر افغاني مسولین د بریالیتوب په ورځ په ولسمشر کرزی باندې برید کې شامل وو. آیا تاسې له دې سره موافقه لرئ، دوهم، آیا تاسې د پاکستان او طالبانو تر منځ خبرو پر ضد باسټ که څنگه؟

یوناما: اجازه راکړئ دا موضوع څرگنده کړم چې آیا مور له سرحد څخه ها خوا له یاغیانو سره د پاکستان له خبرو کولو سره موافق یو او که مخالف. یوناما هیڅ ماموریت نه لري چې د پاکستاني چارو په باب خبرې ورکړي. زموږ د علاقې وړ موضوع د افغانستان د خلکو خونديتوب، امنیت او پرمختګ دی او دا هغه څه دي چې مور ورته پاملرنه کوي. د ملګرو ملتونو په حیث مور د غړيو هیوادونو یوه موسسه یو او پاکستان د ملګرو ملتونو یوه خورا مهمه برخه ده او البته، چې مور خپل غړي هیوادونه هڅوو، چې په ګډه سره همکاري وکړي ترڅو هغه ګډې ننګونې له منځه یوسي چې هغوي ورسره مخامخ دي او دا چې نړیواله ټولنه هم ورسره مخ ده. مور غواړو دا وویو چې افغانستان او پاکستان له نږدې ګډ کار وکړي او مور په دې وروستیو اوونيو کې په دغه لوري یو شمیر هڅونکو نښې نښانې لیدلې دي.

ستاسې د لومړۍ پوښتنې په باب، دا یوه د اندیښنې وړ موضوع ده او مور د افغانستان د امنیتي ځواکونو له خوا د همدغې موضوع په باب اندیښنه لیدلې ده چې مور یې هرکلی کوي. تاسې پوهیږئ چې سړی په دا رنگه یوه پېښه کې باید دوو شیانو ته پام وکړي. آیا د افغان امنیتي ځواکونو چلند د دغې پېښې په بهیر کې څه و او آیا هغوي کوم درسونه له دا ډول پېښې څخه وروسته زده کړي دي او کوم فعالیتونه یې سر ته رسولي دي چې ډاډ ورکړي دا ډول واقعه بیا نه شي پېښیدای. دا دواړه مهم لاملونه دي چې سړی دې ته اړ دی قضاوت وړ باندې وکړي. که چیرې مور دغو دواړو کلیدي ساحو ته وګورو، لومړی آیا هغوي د دغې پېښې د پېښیدلو په جریان کې څه عمل سرته ورساوه؟ هغوي دا برید په څو دقیقو کې بند کړ او له منځه یې یووړ. دوهم تاسې باید وګورئ چې افغان امنیتي ځواکونه کوم عمل سرته رسوي چې د دغه برید څخه وروسته حالت چاره وکړي، او د یوې اوونۍ په دننه کې تاسې وینئ چې د دغې پېښې د جنایت کارانو او د هغو اشخاصو پر ضد چې په دغه برید کې به د مرستې لپاره شامل وو او یا به نه وو افغان امنیتي ځواکونو غوڅ عمل سر ته ورساوه.

ایرنا: د تیرې یکشنبې د ورځې د برید په ویاړ تاسو په دې ټینګار وکړ چې مور باید په ځینو کلیدي واقعیتونو باندې پوه شو، آیا تاسو کولای شئ مور ته وایاست چې دغه واقعیتونه کوم دي؟

یوناما: مهرباني وکړئ وروسته زما سره خبرې وکړئ او زه به هغه څه تاسو ته تکرار کړم چې تر مخه می په دې اړه ویلي دي.

کلید رادیو: د ولسي جرګې رئیس ښاغلي قانوني د نشه یي توکو پر خلاف د مبارزې په لړ کې د نړیوالې ټولنې د نوی پلان په اړه ویلي دي چې د هغه له مخې به د نړیوالې ټولنې د مرستو ۵۰ په سلو کې بزرګانو ته برابرېږي، نو ولې پخوا دغه مرستې نیغ په نیغه حکومت ته برابرېدلې؟ او تاسو د یونیفیم له خوا د نوي پالیسی په اړه و ویل چې په دې توګه به ښځې په برابرې توګه عام ترانسپورت ته رسیدنه ولري، تاسو ولې په دې فشار نه راوړئ چې د ښځو پر خلاف د تیرې مخنیوی وکړئ، د بیلګې په ډول د افغانستان په شمالي ولایتونو کې ډیرې ښځې د دې قرباني شوي دي؟

د يوناما خبری کنفرانس

یوناما: ستاسي د لومړۍ پوښتنې په ځواب کې چې د نشه يي توکو پر ضد د دولت د پلانونو په اړه چې غواړي زياتې مالي مرستې بزگرانو ته ورسوي، ښکاره ده چې ملگري ملتونه د دولتي چارواکو سره له نږدې څخه کار کوي چې په کره توګه دغه کار وکړي، ملگري ملتونه د بزگرانو لپاره د بدیل معيشت د مدافعينو څخه دی، په داسې حال کې چې دلته د دغو توکو د له منځه وړلو په اړه د رسنيو زيات بحثونه او هلې ځلې شته چې په دې هيواد کې د تریاکو د تولید مخنيوی وشي. ملگري ملتونه د افغانستان حکومت سره په دې اړه پوره توافق لري چې د هغو بزگرانو لپاره بدیل معيشت برابر شي چې د کوکنارو کښت کوي، چې هغوي په هيواد کې قانوني کرکيله وکړي. ستاسي د پوښتنې د دوهمې برخې په اړه چې د ښځو په وړاندې د تیرې موضوع ده باید ووايم چې ملگري ملتونه د ښځو لپاره د تیرې په مقابل کې یو له ډیرو قوي مدافعينو څخه دی، که چیرې زه یوازې تاسو ته دا څرګنده کړم چې د ملګرو ملتونو د نفوسو صندوق او یونيفيم د هغو ښځو لپاره د مشاورت او ارجاع کولو د مرکز په جوړولو کې ستر نقش لوبوي چې په خپلو ټولنو او کورنیو کې د تیرې له امله ځورېږي. د هيواد په سترو ښارونو کې دغه ډول ښځينه مرکزونه جوړ شوي دي چې اړو ښځو ته ملاتړ او مرسته ورسوي. که چیرې تاسو په عمومي ډول د دې ستونزې په اړه لیوالتیا لرئ نو زه تاسو رابولم چې زموږ سره یو ځای په هرات، جلال آباد او مزار شریف کې د دغو مرکزونو څخه لیدنه وکړئ او موږ کولای شو چې تاسو ته د دغې ستونزې د حل په لاره کې سرته رسیدونکي کار و ښايو.

رادیو آزادی: زه غواړم ستاسو په نظر باندې د هغو اغیزو په باره کې پوه شم چې د پاکستانې دولت او د طالبانو تر منځ د سولې په پایله کې افغان وګړو ته متوجه دي؟

یوناما: میرمنې له تاسو مننه. زه فکر کوم دا به د هغې مخکینې پوښتنې تکرار وي چې ما د مخه ځواب ورکړ. ملگري ملتونه تل دا خبره واضح کړې ده، دا یو سیمه ییز بغاوت دی موږ ته اړ یو چې یو سیمه ییز حل ولرو او موږ غواړو چې وینو د پاکستان او افغانستان وروڼه هیوادونه لاسونه سره ورکړی، څو هغو خلکو ته ماتې ورکړی چې کوبښ کوي په دواړو هیوادونو کې سوله او ثبات کمزوری کړي. ملګرو ملتونو تل دا څرګنده کړې ده چې موږ دې ته اړ یو تر یوازې ساده پوځي عمل نور څه زیات و وینو. موږ غواړو پراختیایي عمل و وینو او موږ اړ یو سیاسي پراخ عمل و وینو چې په هغه کې د سرحد د دواړو خواو سیاسي پراختیا شامله وي. موږ هیڅ ماموریت نه لرو چې د هغه څه په باره کې تفسره وکړو چې د پاکستان خپلواک حکومت یې په خپله خاوره کې سرته رسوي. خو موږ لا د وخته دا څرګنده کړې ده چې موږ ته اړ یو دا و وینو چې د افغانستان او پاکستان وروڼه هیوادونه په ګډه کار کوي، چې څو دغه یاغیتوب ته ماتې ورکړي چې هغه نه یوازې پوځي هڅو ته اړتیا نه لري بلکې پوځ پراخه هڅې هم اېجابوي او همدارنګه پراختیایي هڅې. دا چې آیا دا هڅې به بریالی شي او یا نه، یوازې وخت به دا په ډاګه کړي. اجازه را کړئ دا در کړم چې ملگري ملتونه به هر هغه نقش ولوبوي چې د امکان په حدودو کې له دواړو هیوادونو سره په کامیابۍ کې ملاتړ کولای شي.

ډیره ډیره مننه